

Actualiseren van de cursus voor taalanalisten

Charlotte Mostaert en Heleen Leysen

Expertisecentrum Zorg en Welzijn, onderzoeksgroep Mens & Welzijn, opleiding Logopedie en Audiologie, Thomas More, charlotte.mostaert@thomasmore.be

Het aantal meertalige kinderen in Vlaanderen stijgt. Dat blijkt onder meer uit cijfers van Kind en Gezin (Opgroeien, 2021) die de taal tussen moeder en kind rapporteren en de onderwijsstatistieken (Onderwijsstatistieken Vlaamse overheid, 2022). Deze meertaligheid is ook zichtbaar in het cliënteel van logopedisten. Een recente bevraging bij 489 logopedisten in Vlaanderen toont aan dat gemiddeld 35% van de cliënten meertalig is (Segers, 2022). Uit een ander vragenlijstonderzoek blijkt dat 97% van de 201 bevroegde logopedisten taaltherapie geeft aan meertalige kinderen (Baeten, 2022).

Veel meertalige kinderen ondervinden moeilijkheden in de schooltaal, het Nederlands. Bij de meesten onder hen zijn deze moeilijkheden van voorbijgaande aard. Zij hebben een blootstellingsachterstand in het Nederlands (Singer & Gerrits, 2017). Een veel beperkter deel van de kinderen, zo'n 7% kampt met een aangeboren taalontwikkelingsstoornis (Tomblin et al., 1997; Winter, 2001). Die kinderen ondervinden hardnekkige problemen in elke taal.

Een correcte diagnostiek van een taalontwikkelingsstoornis bij meertalige kinderen vormt een grote uitdaging voor logopedisten wereldwijd (o.a. De Houwer, 2019; Fleckstein et al., 2018; Grech & Dodd, 2007). Om misdiagnoses te vermijden, is informatie over de moedertaal essentieel. Het onderscheid tussen een blootstellingsachterstand en een taalontwikkelingsstoornis is op basis van onderzoek van de Nederlandse taalvaardigheid alleen niet te maken (o.a. Bedore & Peña, 2008; Boerma & Blom, 2017; Mostaert et al., 2019; Altinkamis & Simon, 2020).

Volgens de beroepsorganisatie van logopedisten in de UK, the Royal College of Speech and Language Therapists (RCSLT), moet taalonderzoek bij meertalige kinderen bestaan uit: "Assessment of the individual's complete communication system ... [to] prevent confusion of normal bilingual language acquisition with communication disorders in bilingual children." (RCSLT, 2005). Logopedisten moeten dus een volledig talig profiel opstellen van meertalige kinderen om eventuele communicatiemoeilijkheden ten gevolge van een normale meertalige taalontwikkeling te kunnen uitsluiten. In de praktijk wordt echter nog te weinig rekening gehouden met de moedertaal van meertalige kinderen. Meer dan 1 op 2 logopedisten in Vlaanderen beperkt zich tot het onderzoeken van de Nederlandse taalvaardigheid (Leysen et al., 2019).

Spontane taalanalyse is een manier om de taalvaardigheid in zowel het Nederlands als de moedertaal in kaart te brengen. Internationaal werd aangetoond dat het vertellen van verhalen (narratieve

vaardigheden) een waardevolle manier kan zijn voor taalonderzoek bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (Bonifacci et al., 2020).

Om een taalstaal in de moedertaal te ontlocken en zeker voor de analyse van het taalstaal achteraf, is een uitstekende beheersing van die taal nodig (Armon-Lotem, 2018). Logopedisten spreken in de meeste gevallen zelf de moedertaal/talen van hun cliënten niet. Zij kunnen voor moedertaalanalyse een beroep doen op taalanalisten (Mostaert et al., 2016). Een taalanalist is een tolk die is opgeleid om een spontane taalanalyse uit te voeren in de moedertaal. Hij ondersteunt de logopedist bij het beoordelen van de taalvaardigheid in de moedertaal van het kind. Een taalanalist bekijkt vooraf de opgenomen video van het taalstaal in detail, transcribeert de letterlijke uitingen van het kind met behoud van fouten en met aanduiding van aarzelingen, herhalingen en pauzes. Vervolgens vertaalt de taalanalist de uitingen naar het Nederlands en identificeert hij gemaakte fouten. In overleg met de logopedist worden de fouten gecategoriseerd per taaldomein en de correcte uitingen weergegeven. Meer informatie over de samenwerking met taalanalisten is te vinden op www.taalbrug.be.

Thomas More biedt als enige een cursus aan voor tolken om taalanalist te worden. Het primaire doel van dit project is om de **cursus** voor taalanalisten te **vernieuwen**, in samenwerking met Foyer v.z.w.. Zowel de inhoud als de vorm van de cursus zijn niet meer up to date. Omdat de meeste taalanalisten zelfstandig werken, missen zij feedback en ervaringen van collega's. Daarom zal er op korte termijn ook een **lerend netwerk** van taalanalisten opgestart worden.

Door het optimaliseren van de cursus en de werking van taalanalisten willen we moedertaalanalyses eenvoudiger en beter te maken. Zo hopen we bij te dragen aan het inperken van misdiagnoses bij meertalige kinderen wat leidt tot aangepaste hulp voor deze doelgroep.

Referentielijst

- Altinkamis, F., & Simon, E. (2020). Language abilities in bilingual children: The effect of family background and language exposure on the development of Turkish and Dutch. *International Journal of Bilingualism*, 1-21.
- Armon-Lotem, S. (2018). SLI in bilingual development: How do we approach assessment? In A. Bar-On & D. Ravid (Eds.). *Handbook of Communication Disorders. Theoretical, Empirical, and Applied Linguistic Perspectives* (pp. 617-642). De Gruyter Mouton.
- Baeten, A. (2022). Therapiemateriaal voor woordenschat bij meertalige kinderen met taalproblemen. Systematische literatuurstudie en bevraging bij logopedisten (Niet-gepubliceerd eindwerk). Thomas More Hogeschool, Antwerpen.
- Bedore, L. M., & Peña, E. D. (2008). Assessment of bilingual children for identification of language impairment: Current findings and implications for practice. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 11(1), 1-29.
- Boerma, T., & Blom, E. (2017). Assessment of bilingual children: What if testing both languages is not possible? *Journal of Communication Disorders*, 66, 65-76.
- Bonifacci, P., Atti, E., Casamenti, M., Piani, B., Porrelli, M., & Mari, R. (2020). Which measures better discriminate language minority bilingual children with and without developmental language disorder? A study testing a combined protocol of first and second language assessment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 63, 1898-1915. https://doi.org/10.1044/2020_jslhr-19-00100
- De Houwer, A. (2019). Input, context and early child bilingualism: Implications for clinical practice. In A. Bar-On & D. Ravid (Eds.), *Handbook of communication disorders: Theoretical, empirical, and applied linguistic perspectives* (pp. 599-616). Berlijn: Mouton de Gruyter.
- Fleckstein, A., Prévost, P., Tuller, L., Sizaret, E., & Zebib, R. (2018). How to identify SLI in bilingual children: A study on sentence repetition in French. *Language Acquisition*, 25(1), 85-101.
- Grech, H. & Dodd, B. (2007). Assessment of speech and language skills in bilingual children: A holistic approach. *Stem-, Spraak- en Taalpathologie*, 15(2), 84-92.
- Leysen, H., Mostaert, C., & Paul, N. (2019). Taaldiagnostiek bij meertalige kinderen in de praktijk: Een bevraging bij logopedisten. *Logopedie*, 32(3), 13-24.
- Mostaert, C., Leysen, H., Buelens, D., & Segers, W. (2016). Taaldiagnostiek bij meertalige kinderen: samenwerking tussen logopedist en taalanalist. *Signaal*, 95, 22-36.
- Mostaert, C., Leysen, H., Desmedt, E., Van Den Heuvel, E., & Zink, I. (2019). Een onderbouwde aanpak voor taaldiagnostiek bij meertalige kinderen. *Logopedie*, 32(4), 19-28.
- Royal College of Speech and Language Therapists (RCSLT), 2005. Clinical Guidelines. Oxon: Speechmark.
- Segers, M. (2022). Meertaligheid in het werkveld: Een bevraging bij logopedisten in Vlaanderen (Niet-gepubliceerd eindwerk). Thomas More Hogeschool, Antwerpen.

- Singer, I., & Gerrits, E. (2017). Taalinput en taalontwikkelingsstoornissen. In: Gerrits, E., Beers, M., Bruinsma, G., & Singer, I. (red.). *Handboek taalontwikkelingsstoornissen*. (pp. 40-52). Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Tomblin, J. B., Records, N. L., Buckwalter, P., Zhang, X., Smith, E., & O'Brien, M. (1997). Prevalence of Specific Language Impairment in Kindergarten Children. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 40(6), 1245-1260.
- Winter, K. 2001. Numbers of bilingual children in speech and language therapy: Theory and practise of measuring their representation. *International Journal of Bilingualism*, 5(4), 465–95.